

1

Частина

"Лазіння стаціонарними маршрутами"

1. Історія розвитку альпінізму та скелелазіння

- а. Перші сходження та горосходжувачі в Альпах.
- б. Виникнення клубів та асоціацій(UIAA).
- в. Освоєння Альп, Гімалаїв, Кавказу.
- г. Поява нового спорядження, розвиток технічного альпінізму, зимовий Альпінізм.
- д. Одинаки.
- е. Альпінізм в Росії (РГО) , СРСР, Україні.
- є. Виникнення скелелазіння на Заході і на території СРСР.
- ж. Промисловий альпінізм.
- з. Льодолазіння.
- і. Лазіння по висотних будинках

а. Перші сходження та горосходжувачі в Альпах. З давніх пір мисливці, селяни, солдати, проходили через хребти та перевали високих гір. Робили вони це з приводу невідкладних потреб або наказу. Перебуваючи в горах вони відчували велику красу гірської природи. Декому, це дуже подобалось і вони намагались все частіше поєднувати свою працю та спілкування з горами. В таких переходах люди набували досвіду поведінки в горах, навіть ціною свого життя. Кількість бажаючих прийти на зустріч з горами збільшувалась. І ось, 26 серпня 1786 року, два французи, провідник Жак Бальма та лікар Мішель Паккар, здійснили сходження на найвищу вершину Альп – Монблан (4807м). Хоча дані про сходження на альпійські гори (і не тільки альпійські) були зареєстровані і раніше, все ж таки днем народження альпінізму вважається саме ця дата. Таким чином альпінізм існує понад 200 років.

б. Виникнення клубів та асоціацій(UIAA). З цього моменту кількість бажаючих здійснити сходження на гірські вершини постійно збільшується. Альпіністи починають об'єднуватись в клуби та асоціації. Лідери в створенні клубів – Англієць(1857р). Зі збільшенням кількості сходжень з'являється професія провідника-гіда. В 1867р. нараховується 236, а у 1917р.-1460 провідників. Зараз асоціація гідів в Шамоні (французькі Альпи) нараховує багато людей зі своїми традиціями та правилами. У 1932 р. в Шамоні відбувся засновницький конгрес **Міжнародного Союзу Альпіністських Асоціацій (МСАА / англійською - UIAA).**

в. Освоєння Альп, Гімалаїв, Кавказу. Вже в 1865 р. група англійських альпіністів під керівництвом Е.Уімпера здійснила сходження на складну альпійську гору Маттерхон. З цього моменту почалось підкорення головних вершин Альп, освоєння хребтів та долин. Коли більшість альпійських вершин були підкорені, альпіністи Європи почали здійснювати першосходження і на інші гори континентів. Так, президент англійської королівської географічної спілки Д.Фрешфільд, здійснив першосходження на в.Казбек на Кавказі. Іншими іноземними альпіністами були підкорені відомі вершини Кавказу: Ушба, Айлама, Донгуз-Орун, Дихтау. В Англії навіть утворився клуб "Ушбістів", а іменами італійських альпіністів, Села та Ронкетті, названі гори в ГКХ Кавказу (р-н Безенгі). Також освоювались гори Канади, Африки, Америки, гірських хребтів Каракоруму, Гіндукушу... Альпіністи піднялися на вершини Кіліманджаро, Аконкагуа, Мак-Кінлі. У 1908 році Є.Шеклтон піднявся на гору Еребус (3794 м) в Антарктиді. У 1950 році французи М.Герцог та Л.Ляшонель, вперше в історії альпінізму, піднялися на гору вище 8000 м – на в.Анапурна. А у 1953 році новозеландець Едмунд Хілларі та шерп Норгей Тенсінг, досягли вершини найвищої гори нашої планети – Еверест 8848 м. Починаючи з 1954 року по 1964 рік були підкорені всі 14 вісьмитисячники. 10 з них знаходяться в непальських Гімалаях:

1. Еверест – 8848 м
2. Канченджанга – 8598 м
3. Макалу – 8470 м
4. Анапурна – 8078 м
5. Нангапарбат – 8126 м
6. Дхаулагірі – 8172 м
7. Чо-Ойю – 8189 м
8. Шиша-Пангма – 8013 м
9. Манаслу – 8128 м
10. Лхоцзе – 8501 м

Чотири в Каракорумі

11. Чогорі – 8611 м
12. Хід ден-Пік – 8068 м
13. Гашербрум – 8073 м
14. Брод-Пік – 8068 м

г. Поява нового спорядження, розвиток технічного альпінізму, Зимовий альпінізм.

Сходження без гідів дало новий поштовх до розвитку техніки подолання складного гірського рельєфу. На початку 20-го віку з'явилися гаки та карабіни; вони дали нові технічні прийоми і можливості (маятники, траверс). Під впливом таких альпіністів як Дюльфер, Фіхтль, Ерцог, Сикст сформувалася сучасна техніка скелелазіння. Виникнення нової капронової мотузки (взамін пенькової) дало нову можливість проходження складних ділянок гірського рельєфу (зриви стали безпечними). Почалась ера технічного альпінізму. Але надмірне користування "шлямбурами" (гак який можливо забити в будь-якому місці скали) призвело до втрати чистоти стилю і цінності сходжень. Тому від шлямбурів відмовились. Почав розвиватись зимовий альпінізм.

д. Одинаки. У 60-их з'явилися альпіністи – одинаки. Вони розпочали еру ЕКСТРИМАЛІЗМУ. Серед них відомі постаті - Рейнтхолд Меснер, Патрік Едлінджер, "Фантік", Валерій Бабанов (90-і).

е. Альпінізм в Росії (РГО), СРСР, Україні. До початку 20 століття сходження в Росії були рідкими. В 1900 році за ініціативи вчених та альпіністів Російської географічної спілки було утворено "Русское географическое общество". Відомі члени РГО – Голубев, Фролов багато робили для популяризації альпінізму, та дослідженню гір Паміру, Тянь-Шаню, Алтаю. Радянський етап альпінізму – сходження грузинських студентів та вчених на гору Казбек, під керівництвом Г.Ніколадзе та А.Дідебуладзе у серпні 1923 році. До 1940 року в горах Кавказу, Тянь-Шаню розвинулась сітка спортивних альпіністських таборів - 40. Першими заслуженими майстрами були відомі альпіністи – М.Криленко, брати Є. та В.Абалакови; майстрами – Є.Білецький, А.Джапарідзе, М.Погребельський. У 1931 році учасники української експедиції М.Погребельський, Ф.Зауберер та Б.Тюрин вперше піднялись на Хан-Тенгри (6995м). У 1933 Є.Абалаков зійшов на вищу гору СРСР пік Комунізму 7495 м. Найвищі гори СРСР – пік Комунізму 7495м, пік Корженевської 7105 м та пік Леніна 7134 м знаходяться на Памірі; пік Перемоги 7439м та гора Хан-Тенгри 7010 м знаходяться на Тянь-Шаню (альпіністу, який подолає всі 7-ми тисячники присвоюють звання "Сніжний барс"). З погляду радянської доби, українські альпіністи завжди були націлені на вирішення проблемних задач, таких як - сходження по неприступних стінах. Відомі українські альпіністи: 50-х - В.Овчаров, В.Моногаров, В.Ковуненко, А.Кустовський; 70-х - Ю.Григоренко-Пригода; 80-х - С.Бершов та М.Туркевич; 90-х С.Ковальов, В.Терзеул, С.Пугачов.

є. Виникнення скелелазіння на Заході і на території бывшего СРСР. Скелелазіння на заході виникло як засіб для підтримки скелелазної форми перед сходженнями. Але дедалі любителів просто полазити на скелях ставало більше. Складність подолання скель дедалі розширювалася. Були розроблені неписані правила стилю ("чистоти") лазіння. Але перші змагання зі спортивного скелелазіння відбулися в СРСР в 1947 році на Кавказі в альпіністському таборі "Молния" – Антоновичем. Найкращі скелелазники України: Євген Кривошейцев, Андрій Веденмеєр, Олександр Паукаєв, Максим Петренко, Олена Бушева, Наталія Перлова (станом на 2001 рік).

ж. Промисловий альпінізм. Промисловий альпінізм це вид висотних робіт які виконують альпіністи, використовуючи альпіністські технології.

з. Льодолазіння. Дякуючи новим досягненням в розробці та виготовленні альпіністського спорядження, стало можливим проходження складного льодового рельєфу – сходження по замерзлих водоспадах, крутих льодових стінах. В результаті все це дало новий вид спорту (змагань) - льодолазіння.

і. Лазіння по висотних будинках. Лазіння по висотних будинках – екстремальний напрямок діяльності скелелазів... Головним чином займаються цим скелелазники дуже високого класу. Сходження роблять на хмарочоси, які розташовані в різних країнах світу. Як правило ці сходження проходять в стилі "соло" і без страхівки... Ціна помилки при такому сходженні – життя...